МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ
BUSINESS PROCESS MANAGEMENT

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

тип дисципліни – вибіркова

мова(и) викладання – українська

Миколаїв – 2024

Розробник:
Викладач кафедри менеджменту,
PhD в галузі менеджмент Дарія Арчибісова

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами» розглянуто на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 6 від « 3 » 01 2024 р.
Завідувач кафедри менеджменту
кандидат економічних наук, доцент Ігор СІРЕНКО

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами» розглянуто Методичною радою факультету економіки моря
Протокол № 4 від « 5 » 01 2024 р.
В. о. декана факультету економіки моря,
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами» погоджено з навчальним відділом
Начальник навчального відділу
кандидат технічних наук, доцент Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами» затверджена Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 1 від «21» 02 2024 р.
Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, ~~доцент~~ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2024
© Арчибісова Д.С., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП 4
1. Опис навчальної дисципліни 4
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 11
8. Критерії оцінювання результатів навчання 12
9. Засоби навчання 13
10. Рекомендовані джерела інформації 13

ВСТУП

Анотація

Курс "Управління бізнес-процесами" спрямований на вивчення основних принципів та методів управління бізнес-процесами в організаціях. Студенти отримують глибоке розуміння процесів, що забезпечують ефективне функціонування компанії, а також методів їх оптимізації та вдосконалення. Під час навчання студенти розвивають навички моделювання, аналізу та реінжинірингу бізнес-процесів, що включає в себе як теоретичні, так і практичні аспекти управління поточними операціями та їх інтеграцію в загальну стратегію підприємства.

Важливу увагу приділяється використанню сучасних інформаційних технологій для автоматизації бізнес-процесів, а також методам оцінки їх ефективності через впровадження ключових показників ефективності. Курс також охоплює аспекти управління змінами, ризиками та інноваціями в контексті бізнес-процесів, що дозволяє студентам зрозуміти, як досягати максимальної продуктивності та конкурентоспроможності компанії.

Окрім теоретичних знань, студенти мають можливість застосувати набуті навички через практичні завдання, кейс-стаді та проекти, що дозволяє їм отримати досвід у реальних умовах бізнес-середовища.

Ключові слова: бізнес-процеси, оптимізація, реінжиніринг, управління змінами, автоматизація, ефективність, інформаційні технології.

Abstract

The "Business Process Management" course is aimed at studying the fundamental principles and methods of managing business processes within organizations. Students gain a deep understanding of the processes that ensure the effective functioning of a company, as well as methods for optimizing and improving them. During the course, students develop skills in modeling, analyzing, and reengineering business processes, which include both theoretical and practical aspects of managing current operations and integrating them into the overall strategy of the enterprise.

Special attention is given to the use of modern information technologies for automating business processes, as well as methods for assessing their effectiveness through the implementation of key performance indicators. The course also covers aspects of change management, risk management, and innovation in the context of business processes, enabling students to understand how to achieve maximum productivity and competitiveness for a company.

In addition to theoretical knowledge, students have the opportunity to apply acquired skills through practical tasks, case studies, and projects, which allows them to gain experience in real business environments.

Keywords: business processes, optimization, reengineering, change management, automation, effectiveness, information technologies.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання

<table>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="10">Галузь знань:
Всі

Спеціальність:
всі

Освітня програма:
всі</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td rowspan="2">2-й</td><td rowspan="2">2-й</td></tr>
<tr><td>Електронний адрес РПНД
на сайті Університету</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання:
<u>Оптимізація бізнес-процесів в умовах цифрової трансформації</u></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="10">Освітній рівень:
перший (бакалаврський)</td><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу «Управління бізнес-процесами» полягає в тому, щоб надати студентам знання та практичні навички щодо аналізу, проектування, впровадження та оптимізації бізнес-процесів в організаціях. Курс спрямований на розвиток у студентів стратегічного та аналітичного підходів до управління процесами, що дозволяють підвищувати ефективність, знижувати витрати та забезпечувати стійкий розвиток підприємств. Студенти ознайомляться з ключовими концепціями, методами та інструментами для управління бізнес-процесами, такими як моделювання процесів, їх автоматизація, моніторинг і постійне вдосконалення. Курс охоплює різні типи бізнес-процесів, включаючи основні та підтримуючі, а також аналізує їх інтеграцію та оптимізацію в межах організації для досягнення стратегічних цілей.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Управління бізнес-процесами» передбачає формування та розвиток у студентів таких переваг: розуміння ключових принципів та методів управління бізнес-процесами, здатність ефективно проектувати, оптимізувати та контролювати процеси в організаціях для досягнення стратегічних цілей. Студенти набувають навичок аналізу існуючих процесів, виявлення вузьких місць і можливостей для їх покращення, а також вивчають інструменти автоматизації та інтеграції процесів для підвищення ефективності діяльності підприємства.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи управління бізнес-процесами

Тема 1. Вступ до управління бізнес-процесами. *Огляд концепцій бізнес-процесів, їх роль у функціонуванні організації. Визначення основних понять:*

бізнес-процес, його складові, категорії та типи. Важливість управління бізнес-процесами для досягнення ефективності [1, с. 24-30].

Тема 2. Класифікація та типи бізнес-процесів. *Різні класифікації бізнес-процесів: основні, допоміжні, управлінські. Особливості їх функціонування та взаємодії в межах організації [2].*

Тема 3. Моделювання бізнес-процесів. *Методи та інструменти моделювання бізнес-процесів (BPMN, IDEF0). Як побудувати ефективну модель процесу для подальшого аналізу та оптимізації [3].*

Тема 4. Аналіз і оптимізація бізнес-процесів. *Методи аналізу бізнес-процесів (SWOT-аналіз, методи ефективності). Інструменти оптимізації бізнес-процесів для покращення результативності та скорочення витрат [4].*

Тема 5. Впровадження та автоматизація бізнес-процесів. *Особливості автоматизації бізнес-процесів за допомогою інформаційних систем (ERP, CRM). Процес впровадження автоматизованих рішень у організаційну структуру [5].*

Тема 6. Управління змінами в бізнес-процесах. *Підходи до управління змінами у бізнес-процесах. Стратегії адаптації до змін: гнучкість, інновації та вплив зовнішнього середовища [6].*

Тема 7. Контроль та оцінка ефективності бізнес-процесів. *Системи моніторингу та оцінки результативності бізнес-процесів. KPI та інші показники ефективності [7].*

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Вступ до управління бізнес-процесами	22	4	6	-	12	22	1	1	-	20
Тема 2. Класифікація та типи бізнес-процесів	22	4	6	-	12	20			-	20
Тема 3. Моделювання бізнес-процесів	22	4	4	-	14	22	1	1	-	20
Тема 4. Аналіз і оптимізація бізнес-процесів	20	4	4	-	12	22	1	1	-	20
Тема 5. Впровадження та автоматизація бізнес-процесів	24	4	4	-	14	22	1	1	-	20
Тема 6. Управління змінами в бізнес-процесах	22	4	4	-	14	22	1	1	-	20
Тема 7. Контроль та оцінка ефективності бізнес-процесів	18	2	4	-	12	20	1	1	-	18
Разом за курсом	**150**	**30**	**30**	**0**	**90**	**150**	**6**	**6**	**0**	**138**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Аналіз існуючих бізнес-процесів організації	4	1
2	Моделювання бізнес-процесів за допомогою BPMN	4	1
3	Аналіз та оптимізація бізнес-процесів за методами SWOT і 5S	4	1
4	Оцінка ефективності бізнес-процесів за допомогою KPI	4	1
5	Розробка стратегії автоматизації бізнес-процесів	4	1
6	Управління змінами в бізнес-процесах: створення плану дій	4	1
7	Презентація результатів оптимізації бізнес-процесів	6	-
	Разом	**30**	**6**

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку до практичних робіт; написання рефератів та підготовку презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних робіт; підготовку до заліку.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 1-3 години на 1 заняття;

– написання есе або аналітичний огляд – 15 годин на 1 роботу;

– підготовка до контрольних заходів – 10-20 годин на 1 захід.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 2 години на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 3-5 годин / 1 заняття;

– опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни – 40 годин;

– підготовка до контрольних заходів – 20-30 годин на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	25
2	Підготовка до практичних робіт: – вивчення тем курсу за списком основної літератури для виконання тестів та обґрунтування ситуаційних задач; – написання індивідуальної наукової роботи та її презентація	25 35	40 43
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	15	30
	Разом	90	138

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

1. Лекції є одним з найпоширеніших методів навчання, де викладач передає інформацію студентам за допомогою усної презентації.

2. Семінари та дискусії надають студентам можливість обговорювати та аналізувати концепції лідерства, розв’язувати кейси та взаємодіяти з іншими студентами.

3. Кейс-стаді передбачає аналіз реальних ситуацій в бізнесі, що допомагає студентам розвивати аналітичні та прийняття рішень.

4. Рольові ігри та симуляції дають студентам можливість відтворити реальні ситуації керівництва і випробувати різні стратегії.

5. Створення проектів, які вимагають використання навичок лідерства, сприяє розвитку практичних навичок та здатності працювати в команді.

6. Інтерактивні онлайн-курси та вебінари дозволяють студентам отримувати доступ до матеріалів навчання у будь-який час та взаємодіяти з викладачем та іншими студентами в онлайн-середовищі.

7. Менторство та керівництво – надання можливості студентам працювати з досвідченими лідерами або наставниками для отримання особистого керівництва та порад.

8. Самостійне вивчення та дослідницька робота дозволяє студентам розвивати навички критичного мислення та саморегуляції.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

1. Тестування з відкритими та закритими питаннями, де студенти відповідають на питання або розв’язують завдання, які можуть бути як об'єктивними (закриті питання) так і суб'єктивними (відкриті питання).

2. Кейс-стаді – студентам може бути запропоновано аналізувати кейси та розробляти рекомендації на основі своїх знань та розуміння проблеми.

3. Використання портфоліо дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, роботи та проекти протягом певного періоду навчання.

4. Проекти та практичні завдання – оцінка може ґрунтуватися на виконанні студентами конкретних завдань або проектів, де вони можуть показати свої навички та розуміння матеріалу.

5. Оцінка під час виступів – студенти можуть бути оцінені за їхні виступи, презентації або участь у дискусіях.

6. Автентичні завдання – це завдання, які моделюють реальні ситуації та вимагають від студентів застосовувати свої знання та навички на практиці.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок з поточного контролю та оцінюється за 100-бальною системою Університету. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю і оцінювання результатів виконання практичних і самостійних робіт

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
10	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Задачі вирішено вірно, у висновках проведена коректна інтерпретація результатів. Надані повні усні відповіді на запитання стосовно ситуаційних задач
6-8	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Студент надає відповідь не на всі запитання під час обговорення ситуаційних задач
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. У висновках є помилки та неточності
2	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі
Максимальна оцінка студента за даний компонент 70 балів (7 практичних і самостійних робіт по 10 балів, для заочної форми виконуються всі самостійно)	

Форми контролю і оцінювання результатів модульного контролю

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
30	Робота виконано вірно, логічно, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-25	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
25	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
10	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.
Максимальна оцінка студента за даний компонент 30 балів	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**

Змістовий модуль 1		
Виконання практичних робіт	7х5 балів = 35 балів	–
Виконання самостійних завдань	7х5 балів = 35 бали	7х10 балів = 70 балів
Презентація індивідуальної наукової роботи (модульний контроль)	30 балів	30 балів
Всього	**100 балів**	**100 балів**

9. Засоби навчання

Дистанційне навчання за допомогою Google Classroom, для кожної створюється окремий клас.

Безкоштовні електронні інструменти: Zoom, зошит Linoit, онлайн-дошка Padlet, соціальна бізнес мережа LinkedIn, онлайн інструмент canvanizer.com, таск-менеджер Trello, платформа Дія.Бізнес, Google-додатки, YouTube та інше.

Для лекційних очних занять: мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча проекційна апаратура (ноутбук, відеокамера, проектор, екран, смартдошка).

Бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Ольшанський О. В., Смігунова О. В. Концептуальні засади управління бізнес-процесами підприємств торгівлі та готельно-ресторанного господарства : монографія. Харків: Мадрид, 2023. 160 с.

2. Багорка Д., Верцева А. Управління бізнес-процесами та методи їх вдосконалення для забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Економіка та суспільство, (66). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-40

3. Пістунов І.М. Моделювання бізнес процесів: навчальний посібник. Д.: НТУ «ДП», 2021. 130 с. URL: http://pistunovi.inf.ua/MOD_BIZ_IIPOU.pdf

4. Сарай Н.І. Оптимізація управління бізнес-процесами на підприємстві. Інноваційна економіка. 2020. № 1-2. С. 79-84.

5. Урба С.І., Сенишин О.С. Цифрова трансформація бізнесу в Україні: нові можливості та перспективи. Формування ринкової економіки в Україні: науковий збірник. Вип. 46. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. С. 33-45.

6. Зуб П., Калач Г. Цифровізація бізнес-процесів промислових підприємств. Економіка та суспільство. 2021. № 26. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-52.

7. Соколова Н. Оцінка впливу ефективності бізнес-процесів на конкурентостійкість підприємств електронного бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. № 53. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-47.

Допоміжна література

1. Wanxin X., Лишенко М. Сучасні поняття, принципи та перспективи управління бізнес процесами на підприємствах нерухомості. Економіка та суспільство. 2023. № 52. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-22.

2. Климчук М. М. Концептуально-методологічні засади управління бізнес-процесами на підприємстві. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 12. С. 85-91.

3. Urba S., Chervona O., Panchenko V., Artemenko L., Guk O. Features of the application of digital technologies for human resources management of an engineering enterprise. Ingénierie des Systèmes d'Information, 2022. Vol. 27. No. 2. pp. 205-211.

4. Демиденко В.В. Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством // Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4517.

5. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / [Шевчук І.Б., Старух А.І., Васьків О.М. та ін.]; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2020. 455 с.

6. Подра О. П., Рогожинська А. В. Особливості розвитку електронного бізнесу в умовах становлення цифрової економіки. Менеджмент та

підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2023№ 1 (9), 224.

7. Лепейко Т.І. Організаційно-економічні засади реінжинірингу бізнес-процесів сучасного підприємства // Український журнал прикладної економіки. 2019. Том 4. No 1. С. 143–150.

8. Яценко В. В. Діджиталізація – сучасний фактор розвитку бізнес-процесів // Ефективна економіка. 2022. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10042

9. Шматковська, Т., Дзямулич, М., Стащук, О. Особливості моделювання бізнес-процесів в умовах формування цифрової економіки // Економіка та суспільство. 2021. № 26. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-66.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Комплексне управління бізнес-процесами веб-сайт. URL: http://www.kubp.com.ua

2. Business Process Model and Notation веб-сайт. URL: Access mode: http://www.bpmn.org.

3. IDEF, Integration DEFinition methods веб-сайт. URL: Access mode: http://www.idef.com.

4. Top 10 BPMS (Business Process Management Systems) In 2020. URL: https://thedigitalprojectmanager.com/bpms-bpmsoftware.

5. Застосування міжнародних стандартів ISO серії 9000 та 10000 для підвищення конкурентоспроможності підприємств (організацій). URL: https://techreg.in.ua/wpcontent/uploads/2018/10/Syhenko.pdf?938538&938538

6. ISO. The ISO 9000:2000 guidance modules – Guidance on the Terminology used in ISO 9001:2000 URL: http://www.iso.org/.